

АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ.

Кафедра: саясат және денсаулық сақтауды басқару

**Тақырыбы: Дәлелді алдын алу, енгізу мәселелері және
скринингтік бағдарламаның нәтижелерін талдау.**

Орынадаған: Тойбек А.А

Факультет: МП

Курс: III

Топ : 13-001-02

Тексерген: Аденова А.Д.

Алматы 2016ж.

ЖОСПАР

I. *Кіріспе*

II. *Негізгі бөлім*

- Скрининг бағдарламасының мақсаты, қағидалары, артықшылықтары мен кемшіліктері
- Дәлелді алдын алу, енгізу мәселері
- Скринингтік бағдарламаның нәтижелерін талдау.
Жүктілік айларында скрининг жүргізу, нәтижелерін талдау

III. *Қорытынды*

IV. *Пайдаланылған әдебиеттер*

СКРИНИНГ

— бұл бірқатар ауруларды диагностикалаудағы заманауи және сенімді әдіс. Егер де скринингтің нәтижелері қанағаттанарлықсыз болса, онда диагнозды нақты анықтау және аурудың даму сатысын анықтау үшін қосымша зерттеулер жүргізіледі.

СКРИНИНГТІК ТЕКСЕРЛУДІҢ МАҚСАТЫ – БҰЛ БЕЛГІЛІ БІР АУРУДАН БОЛАТЫН ӨЛІМДІ АЗАЙТУ, ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДЫҢ ШЫҒЫНЫН АЗАЙТУ, ӨМІР СҮРУ ҰЗАҚТЫҒЫН ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫҢ ЕҢБЕККЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК ЖАСЫН ҰЛҒАЙТУ.

Скрининг бағдарламасының қағидалары

- ✓ Денсаулықтың негізгі фонын талдау (осы кездегі науқастың жағдайы);
- ✓ Алынған мәліметтерді ақпараттық талдау;
- ✓ “Скринингтік” сатыны бағалау (топтарға бөлу);
- ✓ Мониторинг жүргізу;

СКРИНИНГТІК БАҒДАРЛАМАНЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН КЕМШІЛІКТЕРІ

Артықшылықтары

Бүгінгі күні диагностикада анық эффектті қан липидтерінің және қан қысымын өлшеуді зерттеу талдаулары алынды. Скрининг онкологиялық аурулардың дамуын айқындауда, жүктілік айларында ұрықтың жағдайын анықтауда, көптеген аурулардың диагностикасында және алдын алуында қолданылады. Финляндиядағы рентгенологиялық зерттеулер өкпе туберкулезінің дамуының төмендеуіне алып келді.

АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ

Бүгінгі таңда скринингтік бағдарлама бойынша скринингтік ұсыныстар емдеудің эффективтілігіне негізделеді. Оның сапасы жарияланған зерттеулердің методологиялық деңгейдің дәлелдерімен анықталады. Скрининг тобы мен бақылау тобын зерттей отырып, өлімнің себептерін салыстыра отырып, ерте емдеудің эффективтілігін бағалайды.

КЕМШІЛІКТЕРІ

Кейбір зерттеушілер скринингтік бағдарламаны сипаттайды отырып, әр түрлі терминдер қолданып жүр. Оларға мағынасы сәйкес түсініктер берілуі керек. Скринингтің тек өлімге әсерін ғана емес, басқа да көрсеткіштерге әсерін көрсету керек. Скринингтік тестерді бағалауға жүйе жасалуы тиіс. Соңғысы, оның экономикалық эффективтілігіне талдау жасалмаған. Kerr White тың кеңесіне сүйене отырып, кез келген медициналық кедергілердің эффективтілігі мен мүмкін болатын зияндылық пен шығынның қатынасын білу керек.

ДӘЛЕЛДІ АЛДЫН АЛУ. АЛДЫН АЛУДЫҢ ТҮРЛЕРІ

- Біріншілік алдын алу дегеніміз әлеуметтік медициналық жүйе. Организмнің қоршаған орта факторларының қолайсыз факторларына тұрақтылығының жоғарылауына бағытталған гигиеналық шаралар
- Екіншілік алдын алу. аурудың белгілері мен симптомдарының ерте көрінуіне бағытталған
- Үшіншілік алдын алу Анықталған патологияға ем жүргізуге және асқынудың дамуын жоюға бағытталған

I триместрде жүргізілетін комбинирленген скрининг

Жүктіліктің I триместрінде жүргізілетін комбинирленген скринингті 10-14аптада жүргізеді:

- Болашақ аналарға ультрадыбысты скрининг өткізеді;

- биохимиялық скринингте қан анализ жүргізіледі;

• Биохимиялық скринингтің нәтижесінен алынған көрсеткіштерді санау арқылы сәбиде Дауна синдромы мен Эдвардс синдромының даму қауіптілігін есептейді.

ІІІ ТРИМЕСТРДІН КОМБИНИРЛЕНГЕН СКРИНИНГІ

Жүктіліктің ІІ триместрінде комбинирленген биохимиялық скрининге жүкті әйелдерге келесі тексерулерден өтуі қажет:

- ультрадыбысты скрининг і;
- биохимиялық скрининг;

Жаңа туылғандардың скринингі

Қазіргі кезде жүктілік кезінде ұрықтың дамуында патология мүмкіншілігін анықтайтын зертханалық скрининг бар. Келесі зерттеулер жүргізіледі:

- Жүкті әйелдің қан сарысуындағы хорионикалық гонадотропиннің деңгейін анықтайды. Плацента зақымданған жағдайда жүктіліктің аяқталу қаупі болады.
- Ана қанында бос эстриолдың деңгейін анықтау. Егер оның деңгейі төмендеген болса, ол ұрықтың және плацентаның палогияға ұшырағанын көрсетеді.
- Жүкті әйелдің қан сарысуындағы альфа-фетопротеиннің деңгейін анықтау. Егер оның деңгейі жоғарылап немесе төмендеп кесе, онда ұрықтың палологиясы болады. нефроз, он екі елі ішектің атрезиясы, омфалоцеле, анэнцефалия.
- РАРР-А скрининг тест. Мұнда "А" ақуызын анықтайды,

ҰРЫҚТЫҢ ДАМУЫНЫҢ БҰЗЫЛУЫНДАҒЫ ҚАЙТАЛАМА СКРИНИНГ

- фенилкетонуриға скрининг
  - туа пайда болатын гипотиреозға скрининг
  - адреногенитальді синдромға скрининг
  - галактоземияға скрининг
  - муковисцидозға скрининг
- Жүргізіледі.*

Жүктілердің пренатальді скринингі

Бүгінгі күнде диагностикада скрининг әдісін пайдаланып, ұрықтың туа біткен ақаулықтарын анықтауға, жүйке түтікшесінің бүлінулерін анықтауға болады. Жүкті әйелдер скринингтің нәтижесі бойынша кейбіреулері қауіпті топқа өтеді.

СКРИНИНГ - ЖАЛПЫ МАҒЛУМАТТАР

Скринингте тестілеу жүргізіледі. Скрининг барлық медицина салаларында қолданылатын анықталған зерттеулер болып табылады. (соның ішінде генетика, кардиология, т.б.)

Скрининг тесті

Скринингтік тесттің негізінде биологиялық және психологиялық сипатқа ие дағалау жатыр. Ол зерттелуші топтағы адамдардың белгілі бір ауру түрімен ауыратын немесе келешекте аурудың дамуына әсер ететін факторларды анықтауға көмектеседі.

ЖАҢА ТУЫЛҒАНДАРДЫҢ ЕСТУ АҚАУЛЫҚТАРЫНА СКРИНИНГ ЖҮЛГІЗУ КЕРЕК ПЕ?

Қазіргі кезде сәбилердің арасында туа пайда болған ауытқулардың ішінде жиі кездесетіні есту патологиясы.

1000 туылған баланың ішінен 3 –де кездеседі. Бұл Даун синдромынан екі есе жоғары көрсеткіш. Сондықтан қазіргі уақытта жаңа туылғандарға есту патологиясы бойынша скрининг өткізудің қажеттілігі жоғары. Есту бұзылыстары бар жаңа туылғандарға скрининг жүргізу екінші халықаралық конференцияны өткізгеннен кейін көптеген елдердің зерттеу зертханаларымен, клиникалармен, аудиологтармен біріктірілді.

Неонатальді скрининг

- Ресейде скринингтік жүйе былайша жүргізіледі
- Ең алдымен, перзентхананың өзінде барлық жаңа туылғандардан қан алынады, содан кейін тест-жолақты зертханаға жіберіледі. Егер қандай да бір аурудың бар екендігіне күмән туса, онда жедел түрде ата-аналарын медико-генетикалық кеңестен немесе эндокринологиялық диспансерден өтулеріне хабардар етеді.

НЕОНАТАЛЬДІ СКРИНИНГ

Скринингтік зерттеу адамдардың үлкен топтарын зерттеудің нәтижесінде анықталған қалыптыдан ауытқыған көрсеткішті табуға негізделген. Неонатальді скринингте нәрестелерде тұқым қуалайтын аурулардың бір қатарын анықтауға мүмкіндік береді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Қорытындылай келе ,скринингтік зертеулердің медицина саласында қолдану қажеттілігі жоғары. Дегенмен оның кемшіліктерін де ұмытпауымыз керек. Скринингтік бағдарлама жүргізілген кезде зерттелушілердің құқығы қорғалады және зерттеуге қатысу-қатыспау да өз құқығыңыз.

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- ✓ <http://ru.wikipedia.org/wiki>
- ✓ <http://www.google.ru>
- ✓ <http://www.list.ru>
- ✓ <http://www.mediasphera.ru>